

Érkeztető szám:	9529
Dátum:	2021 FEBR 02
Melléklet:	
Iktatószám:	2247/7/2020
Dátum:	

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Zrt.

2. számú melléklet

ikt.sz.: 128/2021

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

Nemzetiségi egyedi támogatásokhoz

Kedvezményezett adatai:

Kedvezményezett neve:	Rudabánya Város Német Nemzetiségi Önkormányzat
Kedvezményezett címe:	3733 Rudabánya, Gvadányi József utca 47.
Támogatás azonosító száma:	NEMZ-N-20-0041
A támogatás célja ¹ :	A helyi német nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő rudabányai kápolna helyreállításának támogatása
Támogatási összeg (Ft) ² :	1.000.000,-Ft
Kapcsolattartó neve: Elérhetősége (tel., e-mail):	Vinczéné Bodnár Irén 06-48/568-216 hivatal@rudabanya.hu

1. A megvalósult támogatott tevékenység (projekt/beruházás/program) bemutatása:

A Rudabánya-Szuhogy közötti országút legmagasabb pontjánál, az út jobb oldalán, a magas parton egy szakrális kisemlék található: falazott, vakolt, fehérre meszelt zömök oszlop, a tetején betonból készült, az eredeti falsíkból kiugró betontetővel, a csúcán kovácsoltvas kereszttel, fülkájában kis Szűz Mária-szoborral. A műút szintjéről lépcsősor vezet fel a kegyhelyhez, melyet a lakosság „Kápolna” néven ismer. Ezen a helyen valószínűleg a középkor óta létezik hasonló kisemlék, időnként meg-megújítva; a jelenlegi a 19. század végén készülhetett, felváltva a korábbi, amely talán csak fa- vagy kőkereszt volt. Erre utal, hogy a helyi (ma már nem élő, de a néprajzkutatók által a 20. században rögzített) néphagyomány szerint azért áll itt a „Kápolna”, mert amikor az 1241. évi, mongolok elleni vesztes muhi csata után IV. Béla király menekült, erre vezetett az útja, és itt megpihent. (Észak-Magyarország több helyén is hasonlóan magyarázták az útmenti kegyhelyek keletkezését.) Ha erre nincs is konkrét bizonyíték, de az igaz, hogy már a területet ábrázoló első, 18. századi, és az újabb térképeken is Kápolna-hegy néven szerepel a terület, ami kétségtelenül arra utal, hogy itt már a korai időkben kegyhely állt.

A „Kápolna” és környezetének állapota az utóbbi időben annyira megromlott, hogy felújítása halaszthatatlanná vált. Félő volt, hogy a műút felé magasodó partfal megcsúszik, és az objektum megsemmisül. Sajnos a helyi római katolikus egyháznak nem volt lehetősége arra, hogy a renoválás ügyét kézbe vegye, ezért a Rudabányai Német Nemzetiségi Önkormányzat indította el a folyamatot, és pályázati támogatás révén sikerült a kegyhelyet felújítani, és ezzel az utókor számára megmenteni.

Az elvégzett munkák a következők voltak: elsőként rendezték a környezetet, eltávolították a sok évtized alatt felgyülemlett, növényi maradványokból, porból, sárból és máshonnan eredő feltöltődést. Megerősítették az emlékhely falazatát, kijavították a letört vagy megrongált részeket, és új festéssel látták el. A közvetlen környezetet járólappal burkolták, a műút szélétől a korábbi hevenyészett feljáró helyett széles, masszív lépcsőt alakítottak ki, a területet pedig kb. 1 m szélességben ízléses vasráccsal vették körül, s így már az emlékhely könnyen megközelíthető (korábban a környezet gazos, szemetes, esős időben sáros, csúszós volt, aminek következtében már nem szívesen látogattak ide és hoztak virágot a hívek és a gondozók.) A felújítási munkálatokat a Rudabányai Városüzemeltető Nonprofit Kft. munkatársai végezték.

¹ a támogatói okiratban / támogatási szerződésben nevesített támogatási cél

² a támogatói okiratban / támogatási szerződésben nevesített támogatási célra megítélt támogatás teljes összege

2. A támogatott tevékenység (projekt/beruházás/program) jelentőségének indoklása. A támogatott tevékenység eredményei, utókommunikációja, jövőbeni tervek bemutatása:

Az ilyen típusú szakrális kisémlékeket a katolikus vallás hívei állították (és állítják ma is). Rudabánya lakossága a 16. század végén áttért a református hitre, és egészen a 19-20. század fordulójáig a reformátusok voltak többségben a faluban, római katolikus gyülekezet és templom nem is létezett, bár viszonylag sok híve volt a katolikus vallásnak is, akik a szomszédos szuhogyi gyülekezethez tartoztak, és oda jártak templomba. Az előbbiekből arra gondolhatunk, hogy a most megújult emlékhely korai elődje még a reformáció előtt létesülhetett, s ha időnként megromlott az állapota, a helyi római katolikusok gondoskodtak a javításáról, megújításáról. 1880-ban nagyüzemi vasércbányászat kezdődött Rudabányán. Főként a Felvidékről, de az Osztrák Magyar Monarchia más területeiről is több száz bányamunkás települt Rudabányára, családjával együtt. Ettől kezdve lassan túlsúlyba kerültek a római katolikus vallás hívei, akik a mai formájára alakították a kegyhelyet, kihasználva a bányüzem által nyújtott technikai lehetőségeket. A hívek gondoskodtak a Kápolna karbantartásáról is, egészen a legutóbbi időkig. A nagy közúti forgalom és a mezőgazdasági tevékenység miatt az utóbbi években nagyon megromlott a kegyhely és környezetének állapota, ezért vált szükségessé a felújításra. A „Kápolna” a múltban fontos szerepet játszott a helybeliek vallási és közösségi életében. Egyházi ünnepeken a gyülekezet kivonult hozzá, és itt tartott istentiszteletet. Mivel a kegyhely közvetlenül a külszíni vasércbánya bejáratánál áll, az itt elhaladó bányászok gyakran megálltak, és imát mondtak azért, hogy elkerüljék a bányaszerencsétlenséget. A hívek egyénileg is eljöttek ide, virágot hoztak és imádkoztak, ha öröm vagy bánat érte őket. Az országúton erre elhaladó utazók a régebbi időkben szintén megálltak itt egy ima elmondására. (Az ilyen emlékhelyek állításának egyik oka éppen az utazók óvása, védelme volt a hit erejével). Rudabányán a 19. század végétől jelentős számú nemzetiségi (német, szlovák, ruszin és lengyel) lakosság élt, közülük sokan a római katolikus vallás hívei voltak. Számukra is fontos volt a „Kápolna”, hiszen részt vettek az itt megtartott miséken és más alkalmakon, és egyénileg is kijöttek ide az akkor még a településtől kissé távolabb eső emlékhelyre, amely ma már csak körülbelül 150 m-re esik a város utolsó házától. Bár még csak rövid idő telt el a felújítás óta, Rudabánya lakói közül máris sokan elzarándokoltak a „Kápolnához”, virágot hozva, imádkozva, és felelevenítve a hajdani emlékeket. A felújítás kezdeményezői és a római katolikus egyház bíznak abban, hogy az emlékhely a jövőben ismét szerepet kap a város vallási és közösségi életében.

3. Amennyiben a támogatott tevékenység megvalósítása során a támogatói okirat/támogatási szerződés módosítását nem igénylő változások történtek, kérjük ennek leírását és indoklását:

4. A dokumentációba foglalt mellékletek felsorolása (fotó, sajtómegjelenések stb.):

2 db fénykép, 1 db logo

Kelt: Rudabánya, 2021.01.27.

Kedvezményezett hivatalos képviselője, vagy az általa meghatalmazott személy
aláírása

P.h.

2/3

